

آداب اجتماعی روز عید غدیر

○ جشن و عید گرفتن

جشن و عید گرفتن در احادیث زیادی، غدیر، روز عید و بلکه بهترین عید اسلامی دانسته شده است و شایسته است که مردم آن روز را عید بگیرند و جشن بر پا نمایند. امام صادق علیه السلام فرمود: «هو عید الله الاکبر و مابعث الله - عزوجل - نبياً قطاً إلا و تعید فی هذا الیوم و عرف حرمة». [۱] و رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «یوم غدیر ختم افضل اعیاد امتی و هو الیوم الذی امرنی الله تعالی ذکره فیہ بنصب اخی علی بن ابی طالب علماً لامتی...» [۲]

○ تبریک و تهنیت

در روایات به سه نوع تبریک اشاره شده است:

تبریک به امیرالمؤمنین علیه السلام در روز غدیر خم علامه امینی می‌گوید: «وقال المورخ غیاث الدین المستوفی ۹۴۲ فی «حبيب السیر»: ثم جلس امیر المؤمنین بامر من النبی - صلی الله علیه و آله - فی خیمة تخص به یزوره الناس و یهنئونه و فیهم عمر بن الخطاب فقال: بخ یا ابن ابی طالب، اصبحت مولای و مولی کل مؤمن و مؤمنة. ثم أمر النبی امهات المؤمنین بالدخول علی امیر المؤمنین و التهنة له..» [۳]

تبریک به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آن بزرگوار در این مورد چنین می‌گوید: «روى الحافظ ابوسعید الخروشی النیسابوری المتوفی ۴۰۷ فی تألیفه «شرف المصطفی» باسناده عن البراء بن عاذب بلفظ احمد بن حنبل، و باسناد آخر عن ابی سعید الخدری و لفظه: ثم قال النبی - صلی الله علیه و آله - : هینونی هینونی ان الله تعالی خصنی بالنبوة و خصن اهل بیتی بالامامة، فلقى عمر بن الخطاب امیر المؤمنین فقال: طوبی لك یا ابا الحسن اصبحت مولای و مولی کل مؤمن و مؤمنة..» [۴]

تبریک به یکدیگر امیرالمؤمنین علیه السلام در ضمن خطبه غدیر که قبلاً هم بآن اشاره شد فرمود: «وتهانوا نعمة الله كما هتاكم الله بالثواب فیہ علی اضعاف الاعیاد قبله و بعده الا فی مثله..» [۵] امام هشتم علیه السلام فرمود: «هو یوم التهنة یهنئ بعضکم بعضاً فاذا لقی المؤمن اخاه یقول: الحمد لله الذی جعلنا من المتمسکین بولاية امیر المؤمنین والائمة - علیهم السلام ..» [۶]

○ دید و بازدید

شیخ طوسی می‌گوید: «روى زیاد بن محمد قال: دخلت علی ابی عبدالله - علیه السلام - فقالت: للمسلمین عید غیر یوم الجمعة و الفطر و الاضحی؟ قال: نعم، الیوم الذی نصب فیہ رسول الله - صلی الله علیه و آله - امیر المؤمنین - علیه السلام، فقالت: وای یوم هو یا ابن رسول الله؟ فقال: «وما تصنع بذلك الیوم و الايام تدور و لکنه لثمانیة عشر من ذی الحجة، ینبغی لکم ان تتقربوا الی الله تعالی بالبر و الصوم و الصلاة و صلة الرحم و صلة الاخوان، فان الانبیاء - علیهم السلام - كانوا اذا أقاموا اوصیائهم فعلوا ذلك و امروا به..» [۷] امام علی بن موسی الرضا علیه السلام در ضمن حدیث فضیلت غدیر فرمود: «ومن زار فیہ مؤمناً أدخل الله قبره سبعین نوراً و وسع فی قبره و یزور قبره کل یوم سبعون الف ملک و یشرونه بالجنة...» [۸]

○ افطاری دادن

امیرمؤمنان علیه السلام در این باره فرمود: «ومن فطر مؤمناً فی لیلته فکاتماً فطر فئاماً و فئاماً یعدُّ بها بیده عشرة، فنهض ناهض فقال یا امیر المؤمنین و ما الفئام؟ قال مائة الف نبی و صدیق و شهید...» [۹] شبیه این حدیث از امام صادق علیه السلام نیز در ذیل «نماز روز غدیر» گذشت. همچنین در ضمن احادیث آداب سیاسی نیز دیدیم که امام هشتم علیه السلام عده ای از خواص خود را که روز غدیر به حضورش رسیده بودند برای افطار در منزل خویش نگهداشت و به آنان افطاری داد و به منزل آنان نیز غذا و لباس و غیره فرستاد.

○ صدقه دادن

یکی دیگر از آداب روز غدیر صدقه دادن به فقیر است. امام صادق علیه السلام در حدیثی که گذشت فرمود: والدرهم فيه بالف الف درهم. [۱۰] امیرمؤمنان علیه السلام نیز در ضمن خطبه غدیر فرمود: وسائوا بكم ضعفاكم في ما لكم وما تناله القدرة من استطاعتكم وعلى حب امكانكم فالدرهم فيه بمائة الف درهم والمزيد من الله.. [۱۱]

○ انجام کارهای شایسته روز عید

انجام کارهای شایسته روز عید در احادیث، آداب و اعمال متعدد دیگری که جنبه اخلاقی و اجتماعی دارد و مناسب روزهای عید و جشن است بیان شده که به آنها فقط اشاره می شود و سپس نمونه ای از روایات بیان می گردد. این آداب و اعمال عبارتند از: هدیه دادن، زینت کردن، شادی کردن، دیگران را شاد و خرم نمودن، لباس نو و پاکیزه پوشیدن، میهمانی دادن، گذشت و آشتی کردن، کارگشایی برای دیگران، نیکی کردن به دیگران، لباس و غذا و غیره به منزل خویشان و نزدیکان فرستادن، توسعه دادن به زندگی خانواده و برادران، بشارت دادن، استراحت کردن، وام دادن، دوستی کردن، اجتناب از گناه، عقد برادری بستن، مصافحه کردن، صلح و رحم، انجام عمل صالح و مهربانی و عطف به همدیگر. شیخ طوسی می گوید: و روی داود بن کثیر الرقی عن ابی هارون عمار بن حریر العبدی قال: دخلت علی ابی عبدالله - علیه السلام - فی یوم الثامن من ذی الحجة فوجدته صائماً، فقال لی: هذا یوم عظیم، عظم الله حرمة علی المؤمنین واکمل لهم فیہ الدین وتمم علیهم النعمة وجدد لهم ما اخذ علیهم من العهد والميثاق. فقيل له: ما ثواب صوم هذا الیوم قال: انه یوم عید و فرح و سرور و یوم صوم شکر الله تعالی، وان صومه يعدل ستین شهراً من اشهر الحرم... [۱۲] و نیز شیخ طوسی در خطبه امیرالمؤمنین آورده است که فرمود: عودوا رحمکم الله بعد انقضاء مجمعکم بالتوسعة علی عیالکم والبرّ باخوانکم والشکر لله - عزوجل - علی ما منحکم واجمعوا یجمع الله شملکم وتبار وایصل الله ألفتکم وتهادوا نعم الله كما مآکم بالثواب فیہ علی اضعاف الاعیاد قبله وبعده الا من مثله والبرّ فیہ یثمر المال ویزید فی العمر والتعاطف فیہ یقتضی رحمة الله و عطفه وهیوا لآخوانکم وعیالکم من فضله بالجهد من جودکم وبما تنالهُ القدرة من استطاعتکم واطهروا البشیر فیما بینکم و السرور فی ملاقاتکم والحمد لله علی ما منحکم وعودوا بالمزید من الخیر علی اهل التأمل لکم سائوا بکم ضعفاء کم فی ما لکم وما تناله القدرة من استطاعتکم وعلی حسب امكانکم فالدرهم فیہ بمائة الف درهم والمزید من الله - عزوجل - و صوم هذا الیوم مما ندب الله تعالی الیه وجعل الجزاء العظیم كفالة عنه حتی لو تعدّ له عبد من العبيد فی الشبیبة من ابتداء الدنیا الی انقضائها صائماً نهأزها قائماً لیئها اذا اخلص المخلص فی صومه لقصرت الیه ایام الدنیا عن كفاية و من أسعفت أخاه مبتدئاً وبره راعباً فله كأجر من صام هذا الیوم وقام لیلته ومن فطر مؤمناً فی لیلته فکأنما فطر فناماً وفناماً یعدّها بیده عشرة فنهض ناهض فقال یا امیرالمؤمنین وما الفنام قال مائة الف نبی وصدیق وشهید، فكیف بمن تکفل عدداً من المؤمنین والمؤمنات وانا ضمیته علی الله تعالی الامان من الکفر والفقر وان مات فی لیلته او یومه او بعده الی مثله من غیر ارتکاب کبیره فاجره علی الله تعالی ومن استدال لآخوانه واعانهم فانا الضامن علی الله ان بقاه قضاءه وان قبضه حمله عنه، واذ تلاقیتهم فتصافحوا بالتسلیم وتهانوا النعمة فی هذا الیوم وأیبلغ الحاضر الغائب والشاهد البائن ولیعد الغنی علی الفقیر والقوی علی الضعیف امرنی رسول الله بذلك.. [۱۳] سید بن طاووس در ضمن حدیث مفصلی در اهمیت و فضیلت غدیر از امام رضا علیه السلام چنین آورده است: وهو یوم تنفیس الكرب و یوم تحطیط الوزر و یوم الحباء والعطیة و یوم نشر العلم و یوم البشارة والعید الاکبر و یوم یستجاب فیہ الدعاء و یوم الموقف العظیم و یوم لیس الثیاب ونزع السواد و یوم الشرط المشروط و یوم نفی الغموم و یوم الصفح عن مذنبی شیعة امیرالمؤمنین وهو یوم السبقة و یوم اکتثار الصلاة علی محمد وآل محمد و یوم الرضا و یوم عید اهل بیت محمد و یوم قبول الاعمال و یوم طلب الزیادة و یوم استراحة المؤمنین و یوم المتاجرة و یوم التودد و یوم الوصول الی رحمة الله و یوم التزکیة و یوم ترک الكبائر والذنوب و یوم العبادة و یوم تظطیر الصائمین، الی ان قال، وهو یوم التبسّم فی وجه الناس من اهل الایمان فمن تبسّم فی وجه اخیه یوم الغدیر نظر الله الیه یوم القیامة بالرحمة وقضى له ألف حاجة بنی له قصرأ فی الجنة من درة بیضاء ونظر وجهه وهو یوم الزینة فمن تزین لیوم الغدیر غفر الله له کل خطیئة عملها صغیرة او کبیرة وبعث الله الیه ملائکته ینسبون له الحسنات ویرفعون له الدرجات الی قابل مثل ذلك الیوم.. [۱۴]

پی نوشت:

- [٢]. امالى صدوق، ص ١٢، ح ٨.
- [٣]. . الغدير، ج ١، ص ٢٧١.
- [٤]. همان، ص ٢٧٤.
- [٥]. بحار الانوار، ج ٩٧، ص ١١٧.
- [٦]. . اقبال الاعمال، ص ٧٧٨.
- [٧]. مصباح المتهدّد، ص ٧٣٦.
- [٨]. اقبال الاعمال، ص ٧٧٨.
- [٩]. مصباح المتهدّد، ص ٧٥٨.
- [١٠]. تهذيب الاحكام، ج ٣، ص ١٤٤.
- [١١]. مصباح المتهدّد، ص ٧٥٧.
- [١٢]. همان.
- [١٣]. همان.
- [١٤]. اقبال الاعمال، ص ٧٧٨.

<https://imamali.wiki/content>